

15/09/09 [De Tijd] Vervang vechtfederalisme door machtsdeling. Antwerpse onderzoekers doen voorstel om impasse rond uitbouw Vlaams sociaal beleid te doorbreken

Vervang de strijd om macht en bevoegdheden door een meerlagig systeem waarin zowel de federale staat als de deelstaten de kans krijgen eigen accenten te leggen. Dat idee lanceren enkele Antwerpse wetenschappers als mogelijke uitweg uit de communautaire impasse.

De verdeling van bevoegdheden is in het Belgische federale systeem bijna steeds een 'of-of'-verhaal. Een bevoegdheid kan slechts door één enkel gezagsniveau uitgeoefend worden. Wordt ze overgeheveld, dan is die overdracht totaal. Zeker op het sociale terrein botsen we steeds vaker op de grenzen van dat 'exclusiviteitsbeginsel'. De Franstaligen gaan op hun achterste poten staan en iedere Vlaamse poging om een eigen beleid te ontwikkelen ontaardt al snel in een juridische uitputtingslag.

Mogelijk krijgen we de wagen weer in beweging als we afstappen van het idee dat een enkel gezagsniveau steeds exclusieve rechten heeft, zeggen de wetenschappers van de Antwerpse universiteit die zich verzameld hebben in het Forum Federalisme. Een van de initiatiefnemers is het hoofd van het Centrum voor Sociaal Beleid, Bea Cantillon. Maar er maken ook juristen, economen, politicologen en historici deel uit van de groep. Morgen stellen ze op een studiedag de conclusies van een jaar discussie en onderzoek voor.

In veel andere federale staten bestaat dat concept van gedeelde of concurrerende bevoegdheden al. In Duitsland kunnen zowel de Länder als de bondsstaat op heel wat sociale domeinen initiatieven nemen. Ook in ons land is er al een aanzet gegeven. Het Grondwettelijk Hof bepaalde in recente arresten dat de Vlaamse zorgverzekering over een materie gaat waarin zowel de federale als de Vlaamse overheid kan optreden.

Deze benadering biedt misschien een uitweg uit het 'vechtfederalisme' dat nu de boventoon voert. De paradox wil dat zowel de Franstalige verdedigers van het federale status-quo als de Vlaamse promotoren van een splitsing van de sociale zekerheid tot nu toe weinig wilden weten van dat idee van een machtsdeling. De eerste groep vreest te veel Vlaamse voortvarendheid, de tweede federale recuperatie.

Maar dat hoeft niet noodzakelijk zo te zijn, stellen de Antwerpse wetenschappers. Ze erkennen wel dat je zo geen volwaardige Vlaamse sociale zekerheid krijgt. Maar Vlaanderen krijgt wel ruimte om te experimenteren en een sociaal beleid met eigen accenten uit te bouwen. Uiteindelijk krijg je zo een meerlagig systeem van sociale bescherming, waarin bijvoorbeeld een federale kinderbijslag en een Vlaamse schooltoelage elkaar aanvullen.

Basisdecreet

Het idee kan inspirerend werken voor het Vlaamse basisdecreet over de sociale bescherming waar nu aan geschreven wordt. Minister-president Kris Peeters vindt het idee in elk geval interessant genoeg om het slotwoord uit te spreken op de studiedag.

Om zo'n aanpak te doen werken moet er wel een minimale coördinatie en loyaliteit zijn tussen de niveaus. Anders krijg je voortdurend (dure) overlappingen.

En je moet ook rekening houden met de Europese dimensie. De Franstaligen zijn er niet in geslaagd met de hulp van Europa de zorgverzekering te torpederen. Maar de mengeling van Europese en Belgische jurisprudentie heeft wel een complex en zelfs ietwat bizar eindresultaat opgeleverd. Vlaanderen moet een Nederlander die in Maastricht of in Luik woont en in Vlaanderen werkt toegang geven tot het systeem. Maar een Waal die hier werkt kan nog altijd uitgesloten worden, tenzij hij ooit elders in de EU werkte.

In de Forum-groep leeft nogal wat scepsis over de houdbaarheid van die situatie. Die komt erop neer dat we aan de burgers van de andere deelstaat rechten weigeren die we wel aan de rest van Europa toekennen.

IVAN BROECKMEYER